
Vergaderjaar 2002–2003

28 880

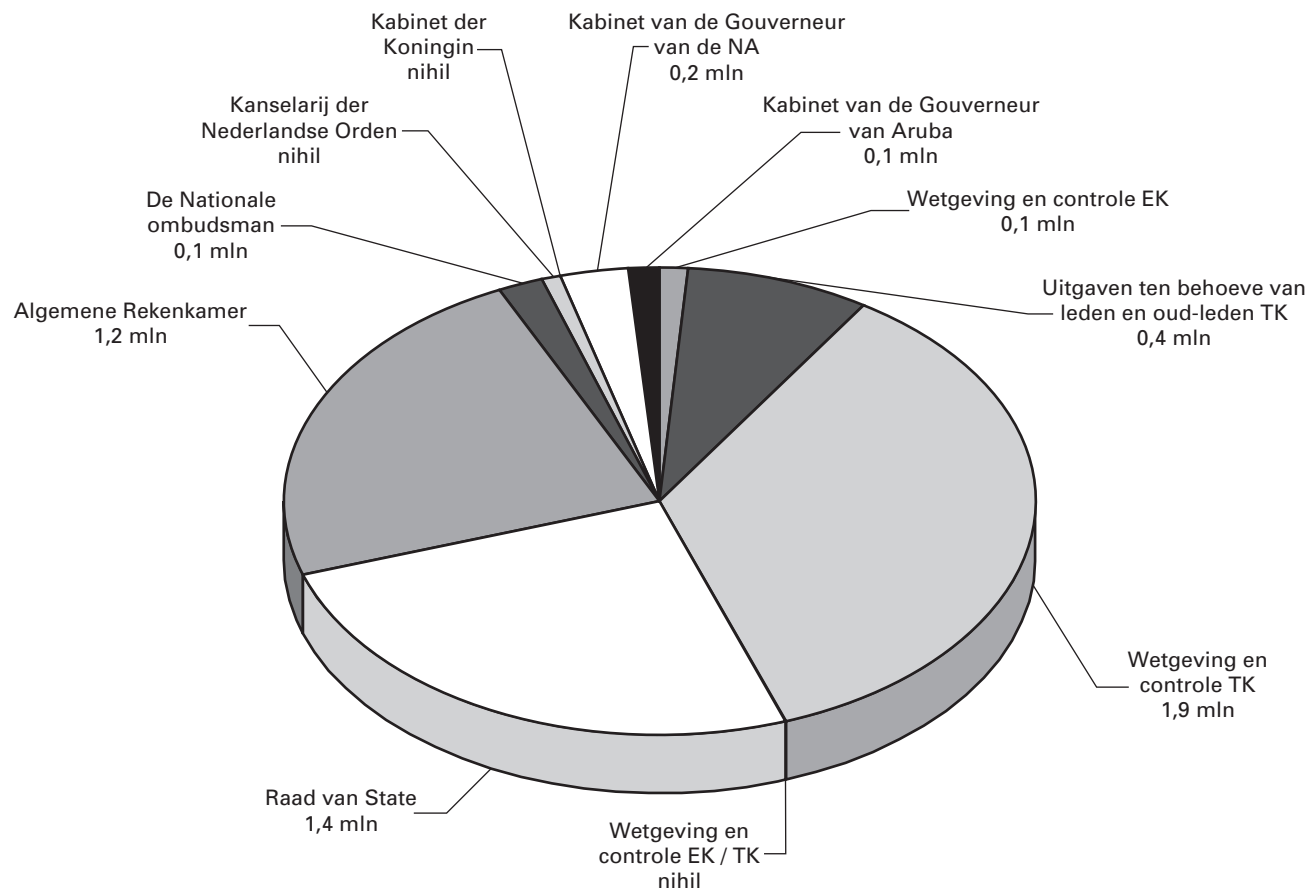
Jaarverslagen over het jaar 2002

Nr. 4

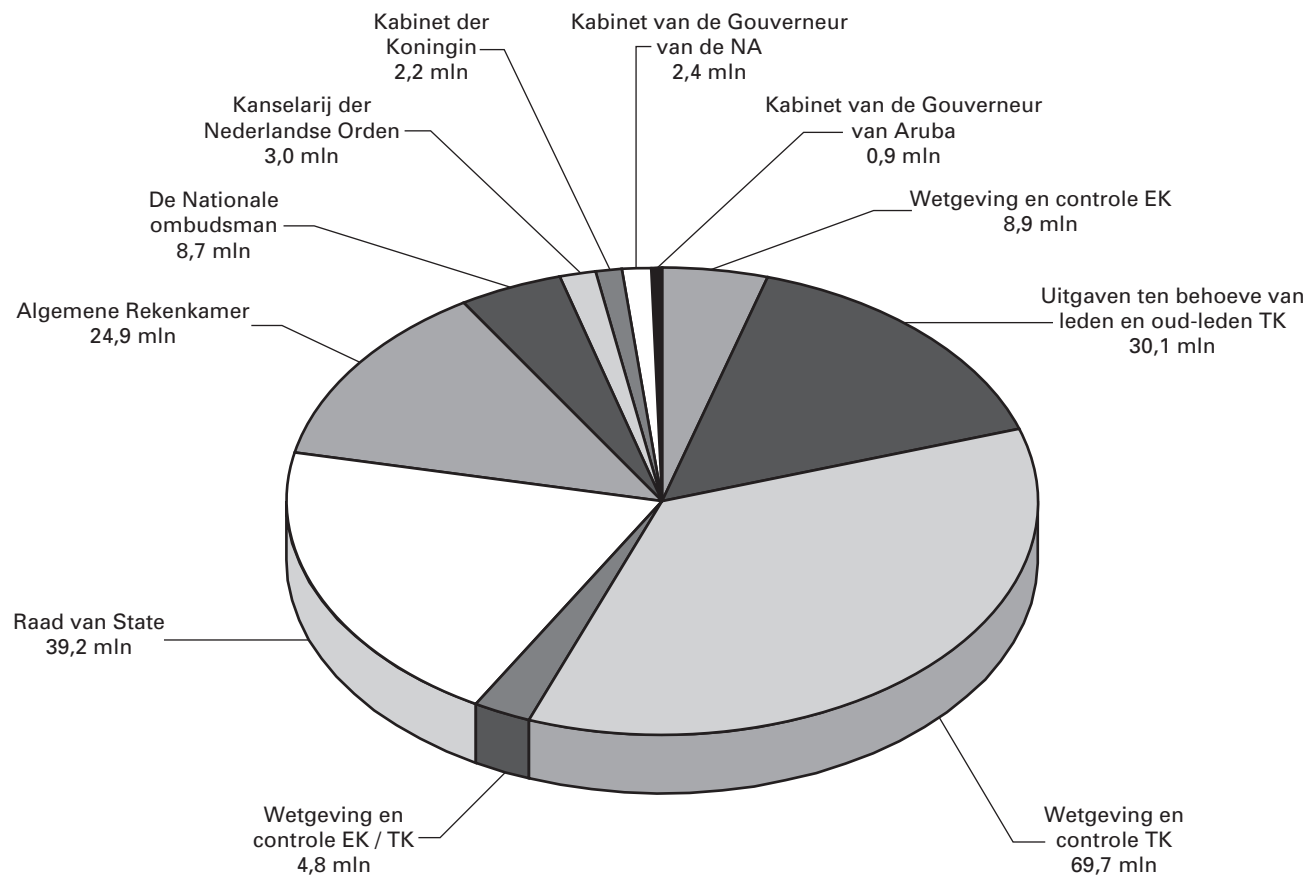
JAARVERSLAG HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN (II)

Aangeboden 21 mei 2003

Gerealiseerde ontvangsten 2002

Gerealiseerde uitgaven 2002

Inhoudsopgave	blz.
A. Algemeen	6
1. Voorwoord	6
2. Dechargeverlening	7
3. Leeswijzer	10
B. Beleidsverslag	11
4. Beleidsprioriteiten	11
5. De Artikelen	12
1. Wetgeving en controle Eerste Kamer	12
2. Uitgaven ten behoeve van de leden en oud-leden Tweede Kamer	13
3. Wetgeving en controle Tweede Kamer	15
4. Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	16
5. Raad van State	18
6. Algemene Rekenkamer	20
7. De Nationale ombudsman	22
8. Kanselarij der Nederlandse Orden	27
9. Kabinet der Koningin	29
10. Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	32
11. Kabinet van de Gouverneur van Aruba	34
12. Nominaal en onvoorzien	35
6. Mededeling over de bedrijfsvoering	36
C. Jaarrekening	39
7. Verantwoordingsstaat	39
8. Financiële toelichting bij de verantwoordingsstaat	40
9. Saldibalans	44
10. Bijlage 1: Verdiepingsbijlage	49
11. Bijlage 2: Aanbevelingen Algemene Rekenkamer	56

A. Algemeen

1. VOORWOORD

PM

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J. W. Remkes

2. DECHARGEVERLENING

Verzoek tot dechargeverlening van de hoge colleges van staat, het kabinet der Koningin, het kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en het kabinet van de Gouverneur van Aruba aan de Voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Onder verwijzing naar de artikelen 63 en 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verzoek ik de beide Kamers van de Staten-Generaal de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties decharge te verlenen over het in het jaar 2002 gevoerde financiële beheer met betrekking tot de uitvoering van de begroting van de hoge colleges van staat, kabinet der Koningin, kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en het kabinet van de Gouverneur van Aruba (II).

Ten behoeve van de oordeelsvorming van de Staten-Generaal over dit verzoek tot dechargeverlening is door de Algemene Rekenkamer als externe controleur op grond van artikel 82 van de Comptabiliteitswet 2001 een rapport opgesteld van haar bevindingen en haar oordeel met betrekking tot:

- a. het gevoerde financieel en materieelbeheer;
- b. de ten behoeve van dat beheer bijgehouden administraties;
- c. de financiële informatie in de jaarverslagen;
- d. de departementale saldibalansen;
- e. de totstandkoming van de informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering;
- f. de in het jaarverslag opgenomen informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering;

van de hoge colleges van staat, kabinet der Koningin, kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en het kabinet van de Gouverneur van Aruba (II). Dit rapport wordt separaat door de Algemene Rekenkamer aan de Staten-Generaal aangeboden.

Bij het besluit tot dechargeverlening dienen, naast het onderhavige jaarverslag en het hierboven genoemde rapport van de Algemene Rekenkamer, de volgende, wettelijk voorgeschreven, stukken te worden betrokken:

- a. het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2002; dit jaarverslag wordt separaat aangeboden.
- b. de slotwet van de hoge colleges van staat, kabinet der Koningin, kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en het kabinet van de Gouverneur van Aruba (II) over het jaar 2002; deze slotwet is als afzonderlijk kamerstuk gepubliceerd. Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de betrokken slotwet is aangenomen;
- c. Het rapport van de Algemene Rekenkamer over het jaar 2002 met betrekking tot de onderzoeken, bedoeld in artikel 83 van de Comptabiliteitswet 2001. Dit rapport, dat betrekking heeft op het onderzoek van de centrale administratie van 's Rijks schatkist en van het Financieel jaarverslag van het Rijk, wordt separaat door de Algemene Rekenkamer aangeboden.

- d. De verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer met betrekking tot de in het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2002 opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten van het Rijk over 2002 alsmede met betrekking tot de Saldibalans van het Rijk over 2002 (de verklaring van goedkeuring, bedoeld in artikel 83, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001). Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer is ontvangen.

Ten behoeve van het politieke oordeel dat door middel van een besluit tot dechargeverlening wordt uitgesproken, is het van belang mee te wegen dat de ondergetekende samen met staatssecretaris R. H. Hessing vanaf 22 juli 2002 de zorg voor het financieel beheer van de hoge colleges van staat, het kabinet der Koningin, het kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en het kabinet van de Gouverneur van Aruba op zich heeft genomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J. W. Remkes

Dechargeverlening door de Tweede Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dat de Tweede Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van (datum):

De Voorzitter van Tweede Kamer,

Naam:

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen aantekening door de voorzitter van de Tweede Kamer, ter behandeling doorgezonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer.

Dechargeverlening door de Eerste Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal dat de Eerste Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van:

(datum)

De Voorzitter van de Eerste Kamer,

Naam:

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen aantekening door de voorzitter van de Eerste Kamer, doorgezonden aan de Minister van Financiën.

3. LEESWIJZER

Gelet op de bijzondere positie van de Hoge Colleges van Staat en de Kabinetten ligt het niet zonder meer voor de hand om de activiteiten van de colleges en kabinetten te benaderen vanuit de VBTB-invalshoek. Binnen de context van de bijzondere positie van de colleges en kabinetten is gewerkt aan vernieuwing van de begroting gericht op de verbetering van de informatiewaarde en de toegankelijkheid van de begroting. In de verantwoording 2002 wordt waar mogelijk verantwoording afgelegd vanuit de VBTB-invalshoek.

De opbouw van de artikelen in het beleidsverslag is als volgt:

1. Algemeen
2. Activiteiten/geleverde prestaties
3. Budgettaire gevolgen van beleid

Er is alleen een inhoudelijke toelichting gegeven bij opmerkelijke verschillen tussen de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2002 en de realisatie 2002.

De slotwet

De slotwet van de hoge colleges van staat, het kabinet der Koningin, het kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en het kabinet van de Gouverneur van Aruba (II) over het jaar 2002 zal als een apart Kamerstuk aan de Staten-Generaal worden verzonden.

B. Beleidsverslag

4. BELEIDSPRIORITEITEN

Totaal begroting	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	154 100	169 730	196 487	176 379	20 108
Uitgaven	154 100	168 629	194 862	176 379	18 483
Ontvangsten	4 935	5 973	5 371	4 480	891

5. DE ARTIKELEN

Artikel 1. Wetgeving en controle Eerste Kamer

1. *Algemeen*
2. *Activiteiten/geleverde prestaties*
3. *Budgettaire gevolgen van beleid*

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

1: Wetgeving en controle Eerste Kamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	5 591	6 002	8 820	6 033	2 787
Uitgaven	5 591	6 123	8 851	6 033	2 818
1. apparaat	3 234	3 637	4 590	3 583	1 007
2. vergoedingen voorzitter en leden EK	2 342	2 486	4 222	2 432	1 790
3. verenigde vergadering	15		39	18	21
Ontvangsten	88	71	65	63	2

Artikel 2. Uitgaven ten behoeve van de leden en oud-leden Tweede Kamer

1. Algemeen

De grondslag voor dit artikel voor wat betreft onderdeel 01, de schade-loosstelling en reis- en overige kosten, wordt gevormd door de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer (Stb. 1997, 250). Voor wat betreft onderdeel 02, de uitgaven voor pensioenen en uitkeringen aan politieke ambtsdragers alsmede van pensioen aan hun nabestaanden, geldt als grondslag de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Stb. 1969, 594).

2. Activiteiten/geleverde prestaties

N.v.t.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)					
2: Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	21 527	22 217	30 096	23 262	6 834
Uitgaven	21 527	22 217	30 086	23 262	6 824
1. schadeloosstelling	15 394	15 705	21 726	16 209	5 517
2. pensioenen en wachtgelden	6 133	6 512	8 360	7 053	1 307
Ontvangsten	406	410	426	286	140

Schadeloosstelling

In de vastgestelde begroting 2002 waren de gevolgen van de wijziging van de Wet vergoedingen leden Tweede Kamer (brutering kosten-vergoedingen) nog niet verwerkt. Voorts zijn de uit hoofde hiervan op 2001 betrekking hebbende uitgaven op grond van de comptabele regelgeving ten laste van het budget voor 2002 gebracht.

Pensioenen en wachtgelden

Omtrent de gevolgen van de kamerverkiezingen in 2002 in de vorm van een hoger beroep op de wachtgeldregeling en het gebruik van outplacement, waren in de vastgestelde begroting 2002 geen aannames verwerkt.

Specificatie (in aantallen)				
	1999	2000	2001	2002
Pensioenen oud-leden	196	200	198	209
Wachtgelden oud-leden*	77	62	62	134
Weduwen-/weduwnaarspensioenen	115	117	124	124
Wezenpensioenen	6	5	3	4
Totaal	394	384	387	471

* exclusief wachtgeldaanspraken die door korting van inkomsten niet tot betaling leiden (1999: 40; 2000: 36; 2001: 44; 2002: 34)

Specificatie inzake de werkzaamheden van de Kamer (in aantallen)

	1999	2000	2001	2002
<i>Vergaderingen</i>				
• plenaire vergaderingen	102	102	105	91
• commissievergaderingen				
– openbaar	625	724	754	520
– besloten	699	679	738	596
• overige vergaderingen	7 812	7 369	6 720	7 068
<i>Werkbezoeken commissies</i>				
• binnenland	49	41	47	53
• buitenland	15	8	17	6
<i>Wetsvoorstellen, moties en vragen</i>				
• ingediende wetsvoorstellen	237	246	280	252
– initiatief wetsvoorstellen	2	9	9	13
– rijksbegrotingen	17	17	17	17
– fondsen	6	6	6	6
– suppletore voorstellen	42	65	59	67
• in stemming gebracht ¹	297	423	250	213
• ingediende moties	975	974	997	1 158
– aangenomen	267	424	444	391
– verworpen	199	268	288	363
– ingetrokken	43	79	55	38
– aangehouden	81	83	51*	44*
– gewijzigd	53	60	75	45
– in behandeling ¹	176*	230	54	266
– vervallen			30**	11**
• schriftelijke vragen	1 674	1 451	1 424	1 563
– waarvan beantwoord ¹	1 525*	1 389	1 447	1 551
• mondelinge vragen	95	86	92	96
• interpellaties	5	7	11	13

¹ Waaronder ook in voorgaande jaren ingediende wetsvoorstellen, moties, vragen.

* Vanwege een wijziging van het Reglement van Orde (artikel 69, tweede lid) komt een aangehouden motie na verloop van tijd, als geen tegenactie wordt ondernomen, automatisch te vervallen. Hierdoor wijken de cijfers voor aangehouden en in behandeling zijnde moties voor 2001 af van de cijfers in de voorgaande jaren.

** Door een wijziging in het Reglement van Orde waardoor een aangehouden motie na verloop van tijd, als geen tegenactie wordt ondernomen, komt te vervallen, is een rubriek «vervallen moties» toegevoegd.

Ingediende moties per fractie	aantal	Schriftelijke vragen per fractie	aantal
PvdA	248	PvdA	381
GroenLinks	197	CDA	341
CDA	183	SP	283
D66	132	GroenLinks	184
SP	131	VVD	183
VVD	119	D66	169
LPF	49	ChristenUnie	61
ChristenUnie	47	SGP	38
SGP	38	Leefbaar Nederland	35
Leefbaar Nederland	8	LPF	31
Groep De Jong	0	Groep De Jong	0
Groep Wijnschenk	0	Groep Wijnschenk	0

Artikel 3. Wetgeving en controle Tweede Kamer

1. Algemeen

Ten laste van dit artikel worden de voor de personele en materiële ondersteuning van de Tweede Kamer noodzakelijke uitgaven geraamd en verantwoord.

2. Activiteiten/geleverde prestaties

N.v.t.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

3: Wetgeving en controle Tweede Kamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	54 259	58 883	70 813	59 283	11 530
Uitgaven	54 259	59 226	69 724	59 283	10 441
1. apparaat	35 272	39 133	43 919	39 522	4 397
2. onderzoeksbudget	483	556	122	483	- 361
3. drukwerk	3 703	3 928	4 172	3 172	1 000
4. fractiekosten	14 172	15 112	19 867	15 711	4 156
5. uitzending leden	269	428	188	395	- 207
6. enquêtes	0	0	1 349	0	1 349
7. garanties	360	69	107	0	107
Ontvangsten	2 167	2 571	1 901	1 566	335

Apparaat

De uitgaven ten behoeve van extern personeel worden niet vooraf in de begroting geoormerkt. De financiering komt, gedurende het begrotingsjaar, ten laste van het budget voor ambtelijk personeel. Voorts waren in de vastgestelde begroting 2002 nog niet de kosten van enkele formatieve aanpassingen voorzien. De loonbijstelling (tranche 2002) bedroeg € 1 301 mln.

Het verschil tussen de realisatie en de vastgestelde begroting met betrekking tot algemene uitgaven en aanschaffingen, wordt veroorzaakt door hogere uitgaven op het gebied van:

- automatisering
- nieuwe toegangspas
- huisvesting
- eindejaarsmarge
- overige

De kosten inzake automatisering houden met name verband met de aanschaf van een Storage Area Network als ook de gevolgen van een kamerbrede opwaardering van de software.

De extra kosten voor huisvesting houden met name verband met de structurele servicekosten van de panden Doelenstraat en Bleijenburg. Daarnaast was sprake van toename van kosten als gevolg van de interne verhuizing volgend op de verkiezingen in mei 2002.

Onderzoeksbudget

In 2002 zijn ter zake uitgaven verricht ten behoeve van de Herculesramp Eindhoven en overige.

Drukwerk

Het budget voor drukwerk van kamerstukken vertoont al enkele jaren een beeld van overschrijdingen. Hieraan is met name de volumetoename als gevolg van de departementale verantwoordingsstukken debet. Voorts zijn, in tegenstelling tot voorgaande jaren en in samenhang met een ingaande 2003 nieuwe wijze van samenwerking met de Sdu, alle op 2002 betrekking hebbende kosten ten laste van het budget van dat jaar gebracht.

Fractiekosten

De kostenstijging is met name het gevolg van de kamerverkiezingen in 2002. Ingevolge de «Regeling ondersteuning fracties Tweede Kamer» werkt de toename van het aantal leden van een bestaande fractie c.q. het aantreden van een nieuwe fractie dadelijk door in het budget. Bij afname van de omvang van een fractie vindt de verlaging na twaalf maanden plaats.

Enquêtes

De uitgaven in 2002 hebben betrekking op de enquêtecommissies «Bouwnijverheid» en «Srebrenica».

Artikel 4. Wetgeving en controle Eerste Kamer en Tweede Kamer

1. Algemeen

Op het onderhavige artikel worden de personele en materiële kosten van het personeel werkzaam bij de Stenografische dienst en de Griffie interparlementaire betrekkingen, alsmede de uitgaven van de Staten-Generaal voor interparlementaire betrekkingen geraamd en verantwoord. De keuze voor een apart artikel geeft uitdrukking aan de omstandigheid dat het bevoegd gezag voor beide diensten wordt gevormd door gemengde commissies van toezicht uit beide Kamers.

2. Activiteiten/geleverde prestaties

N.v.t.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)					
4: Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	4 832	4 851	4 828	5 265	- 437
Uitgaven	4 832	4 844	4 829	5 265	- 436
1. apparaat stenografische dienst	3 294	3 231	3 523	3 575	- 52
2. apparaat griffie interparlementaire betrekkingen	391	382	40	408	- 368
3. interparlementaire betrekkingen	1 147	1 231	1 266	1 282	- 16
Ontvangsten	29	42	1	23	- 22

Artikel 5. Raad van State

1. Algemeen

De taak van de Raad van State is tweeledig:

- wetgevingsadviseur van de regering en de Staten-Generaal
- hoogste (ordend) bestuursrechter

2. Activiteiten/geleverde prestaties

Advisering

De doorstroming van de adviezen								
Doorlooptijden adviezen	1999		2000		2001		2002	
	aantal	in %	aantal	in %	aantal	In %	aantal	In %
– tot 1 maand	286	44	319	53	325	49	240	39
– 1 tot 2 maanden	218	33	163	26	188	28	174	28
– 2 tot 3 maanden	94	14	88	15	103	15	110	18
– 3 tot 6 maanden	55	8	36	6	56	8	89	14
– > dan 6 maanden	5	1					5	1

In/uitstroom van adviezen				
	1999	2000	2001	2002
in behandeling op 1/1	71	60	75	109
instroom	647	623	709	584
uitstroom	658	608	675	619
in behandeling op 31/12	60	75	109	74

Het jaar 2001 was het laatste volledige jaar van de vorige kabinetsperiode. In het laatste kwartaal van 2001 is – zoals uit de cijfers blijkt – een incidenteel hoog aantal wetgevingsadviezen gevraagd. Dit leidde per ultimo 2001 tot een hogere werkvoorraad dan de norm (75). De doorlooptijd in 2002 steeg daarmee eveneens.

Bestuursrechtspraak

In onderstaande tabel zijn de doorlooptijden over een jaar gegeven.

Doorlooptijden uitspraken* (in maanden)				
	1999	2000	2001	2002
ruimtelijke ordening	>20	20	18	14
milieu	28	24	20	12
hoger beroep	11/12	11/12	10	10

* De metingen over 1999 en 2000 zijn bij benadering.

In/uitstroom (hoofdzaken)				
	1999	2000	2001	2002
in behandeling op 1/1	5 441	4 762	4 242	3 474
instroom	4 154	4 025	4 274	4 052
uitstroom	4 833	4 545	5 042	5 219
in behandeling op 31/12	4 762	4 242	3 474	2 307

De invoering van de nieuwe structuur van de Afdeling Bestuursrecht-spraak in eenheden (units) met elk een eigen voorzitter, een vast bestand aan staatsraden en een vaste staf van medewerkers, heeft vruchten afge-worpen. De gemiddelde doorlooptijden van uitspraken met zitting en de cijfers over de werkvoorraad per 31/12 2002 zijn belangrijk verbeterd.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)					
5: Raad van State	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	30 412	37 246	38 777	45 153	- 6 376
Uitgaven	30 412	36 478	39 205	45 153	- 5 948
1. advisering	4 645	5 493	5 758	6 566	- 808
2. bestuursrechtspraak	25 767	30 985	33 447	38 587	- 5 140
Ontvangsten	1 389	1 600	1 361	2 045	- 684

In 2002 was de gemiddelde personeelsbezetting aanmerkelijk lager dan de geraamde bezetting (504 fte versus 588 fte). Dit leidde zowel bij advise-ring, als bij bestuursrechtspraak tot lagere uitgaven dan geraamd. Ook zijn in 2002 de automatiseringsuitgaven bij de raming achtergebleven. De geraamde bezetting van Bestuursrechtspraak was gebaseerd op een door het ministerie van Justitie geprognoseerd aantal van instroom van zaken Hoger Beroep Vreemdelingenzaken. De gerealiseerde instroom (1885) is echter bij deze prognose (2600) achtergebleven. Bij tweede suppletore begroting 2002 is daarom de uitgavenraming reeds verlaagd met € 5 mln. Ook de ontvangsten zijn om deze reden tegengevallen.

Artikel 6. Algemene Rekenkamer

1. Algemeen

De Algemene Rekenkamer heeft als doel het toetsen en het verbeteren van het functioneren van het Rijk en daaraan verbonden organen van rechtspersonen. Voor het jaar 2002 waren accenten daarbinnen:

- De voortgang in het verandertraject «Van Beleidsbegroting tot Beleidsverantwoording»;
- Het ontwikkelen van een controlebeleid voor de Europese gelden;
- Het in kaart brengen van de gevolgen van ICT ontwikkelingen op de overheid.

Met name de eerste twee punten hebben geleid tot concrete publicaties. Op het gebied van de ICT zijn in 2002 wel onderzoeken uitgevoerd. Deze hebben niet geleid tot een publicatie.

Dit heeft de Algemene Rekenkamer gerealiseerd door onderzoeken uit te voeren op het gebied van rechtmatigheid, doelmatigheid, Europese geldstromen en informatie en communicatietechnologie bij het Rijk en bij rechtspersonen met een wettelijke taak.

Daarnaast heeft de Algemene Rekenkamer institutionele activiteiten verricht. Dit betrof onder meer het bieden van ondersteuning bij de ontwikkeling van lokale rekenkamers en de ondersteuning van zusterinstellingen in het buitenland.

2. Activiteiten/geleverde prestaties

De onderzoeken leidden in 2002 tot 24 publicaties. De 15 rapporten bij de financiële verantwoording zijn verschenen in de vorm van een bundel.

Aantal publicaties naar soort onderzoek		
	2001	2002
Aantal publicaties naar soort onderzoek	2001	2002
Rechtmatigheid*	36	30
Doelmatigheid en doeltreffendheid	15	8
Rechtspersonen met een wettelijke taak	5	2
Europa	1	3
Informatie en Communicatie Technologie	1	0
Institutioneel	1	3
Totaal	59	46

* Inclusief 24 rapporten in het kader van de financiële verantwoording 2001.

In de maanden oktober, november en december van 2002 zijn in verband met de val van het kabinet Balkenende minder publicaties verschenen dan gepland. Negen publicaties zijn daarom doorgeschoven naar 2003.

De Algemene Rekenkamer heeft met 11 projecten zusterinstellingen in het buitenland ondersteund. Voor deze projecten worden in principe kosten-dekkende declaraties ingediend. Het betrof projecten in de Nederlandse Antillen, een groep landen in Zuidelijk Afrika, Suriname, Rwanda, Jemen, Sri Lanka, Indonesië, Bulgarije, Estland, Letland en Kroatië. Daarnaast heeft de Algemene Rekenkamer audits uitgevoerd bij de WTO en bij Unmik/ Kosovo.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)					
6: Algemene Rekenkamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	22 049	23 650	25 212	23 338	1 874
Uitgaven	22 049	23 615	24 908	23 338	1 570
1. recht- en doelmatigheidsbevordering bij het Rijk en verbonden organisaties en institutionele programma's	22 049	23 615	24 908	23 338	1 570
Ontvangsten	642	1 042	1 241	417	824

Het verschil tussen de realisatie 2002 en de ontwerpbegroting 2002 betreft voornamelijk de bij tweede suppletore begroting ontvangen loonbijstelling en een desaldering van de ontvangsten van de buitenlandprojecten.

Artikel 7. De Nationale ombudsman

1. Algemeen

De Nationale ombudsman verricht op verzoek of uit eigen beweging onderzoek naar gedragingen van bestuursorganen van het Rijk en van andere bij of krachtens de wet aangewezen bestuursorganen.

Operationele doelstellingen

De hierboven geformuleerde algemene doelstelling wordt als volgt nader geoperationaliseerd.

1. Een ieder heeft het recht de ombudsman te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop bestuursorganen van het rijk en van de politie, de zelfstandige bestuursorganen en de bestuursorganen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie zich hebben gedragen.
2. Een ieder heeft het recht de ombudsman te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop bij de ombudsman aangesloten bestuursorganen van gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, zich in een bepaalde aangelegenheid hebben gedragen. De kosten van aansluiting worden door de rechtspersonen, waartoe de desbetreffende bestuursorganen behoren, gedragen en aan het eind van het kalenderjaar verrekend.
3. De Nationale ombudsman verricht op eigen initiatief onderzoek naar gedragingen van bestuursorganen die onder zijn bevoegdheid vallen.
4. De Nationale ombudsman kan zijn functie alleen vervullen wanneer burgers hem, indien nodig, weten te vinden en begrijpen wat hij voor hen kan betekenen. Daarnaast draagt de publieke bekendheid met de resultaten van onderzoeken bij aan het gezag van de Nationale ombudsman. Om dit te realiseren is een actief voorlichtingsbeleid noodzakelijk.
5. De Nationale ombudsman wil in wederopbouw en ontwikkelingsprogramma's, door inzet van uit externe fondsen te financieren personele capaciteit, ondersteuning geven bij het opzetten en implementeren van ombudsmaninstituten ter versterking van de rechtsstaat. De aandacht zal daarbij met name zijn gericht op landen in Centraal- en Oost-Europa.

2. Activiteiten/geleverde prestaties

Voor een totaalbeeld wordt verwezen naar het op 19 maart 2003 uitgebrachte jaarverslag 2002.

Algemeen

Personele ramingskengetallen (bedragen x 1000 euro)

	Realisatie 2000		Realisatie 2001		Realisatie 2002	
	Aantal	Uitgaven per fte	Aantal	Uitgaven per fte	Aantal	Uitgaven per fte
Nationale ombudsman en substituut	2.4	108	2	111	2	120
Personeel Algemene Dienst Nationale ombudsman	95.4	47	99.9	49.3	108	51.3

Materiële ramingskengetallen*
(bedragen x 1000 euro)

	Realisatie 2000		Realisatie 2001		Realisatie 2002	
	Aantal	Uitgaven per fte	Aantal	Uitgaven per fte	Aantal	Uitgaven per fte
Nationale ombudsman	97.8	16	101.9	26.5	110	26.5

* aantal is inclusief materiële uitgaven voor Nationale ombudsman en substituut-ombudsman

** geen rekening is gehouden met het herhuisvestingsbudget van € 1,134 mln (2000) resp € 0,159 mln (2001)

Behorende bij beleidsdoelstellingen 1, 2 en 3

Doelmatigheidskengetallen*
(bedragen x 1000 euro)

Kosten per klacht	Realisatie 2000		Realisatie 2001		Realisatie 2002	
	Aantal	Uitgaven per klacht	Aantal	Uitgaven per klacht	Aantal	Uitgaven per klacht
Afgedane klachten	8 172	795	9 060	852	10 363	822

* Uitsluitend de personele en materiële kosten van de Nationale ombudsman, de substituut-ombudsman en de medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman zijn opgenomen. Het bedrag per klacht omvat niet de kosten voor postactieven en omvat eveneens niet de huisvestingskosten die door de Rijksgebouwendienst worden gemaakt en de herhuisvestingskosten (in de jaren 2000 en 2001) van het Bureau Nationale ombudsman. Voor de jaren 2000 en 2001 zijn tevens de uitgaven van de artikelonderdelen 7.4 en 7.5 buiten beschouwing gebleven.

Doorlooptijden (in procenten)

	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002
Doorlooptijden via onderzoek afgedane klachten:			
t/m 4 weken	32%	12%	28%
5 t/m 26 weken	51%	64%	53%
langer dan 26 weken	17%	24%	19%
Doorlooptijden niet via onderzoek afgedane klachten:			
t/m 4 weken	38%	44%	53%
5 t/m 8 weken	28%	24%	21%
langer dan 8 weken	34%	32%	26%

Wijze van afdoening (in procenten)

	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002
Wijze van afdoening van in onderzoek genomen klachten:			
rapport	12%	15%	14%
tussentijdse beëindiging	88%	85%	86%

*Behorende bij beleidsdoelstelling 1***Ontvangen klachten**

	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002
ontvangen klachten	7 886	8 984	8 785
waarvan IND	1 805	1 538	1 216

In 2002 zijn 8785 klachten ontvangen terwijl er 9340 klachten waren geraamd. Er zijn 9473 klachten afgedaan terwijl de raming 9500 was. In het kader van het twintigjarig bestaan is er op 7 november 2002 een symposium georganiseerd over intern klachtrecht met als titel «Klacht-behandeling als instrument voor herstel van vrouwen». Bijna 800 bij klacht-behandeling betrokken medewerkers van bestuursorganen hebben aan dit symposium deelgenomen. In 2002 is een project gestart om alle brieven voor burgers te herschrijven op begrijpelijkheid. Met behulp van de Faculteit der Letteren van de Universiteit van Tilburg zijn in 2002 ruim honderd brieven geanalyseerd en herschreven tot modelbrieven. In de eerste helft van 2003 zullen deze brieven in gebruik worden genomen.

Afgedane klachten

	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002
buitenwettelijke klachten	1 654	1 902 (21 %)	1 677 (16%)
binnenwettelijke klachten niet in onderzoek	3 154	4 431 (49 %)	5 788 (56%)
binnenwettelijke klachten	2 637	406 (4.5%)	413 (4%)
interventie: rapport:	361	2 321 (25.5%)	2 485 (24%)
Totaal	7 806	9 060	10 363

*Behorende bij beleidsdoelstelling 2***Aantal ontvangen binnenwettelijke klachten**

	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002
Waterschappen	99	101	139
Gemeenten	224	393	676
Provincies	33	60	43
Gemeenschappelijke regelingen	0	0	0

Aantal aangesloten bestuursorganen

	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002
Waterschappen	allen	Allen	Allen
Gemeenten	62	99	189
Provincies	allen	Allen	Allen
Gemeenschappelijke regelingen	0	1	7

In 2002 zijn 858 klachten ontvangen terwijl er 960 klachten waren geraamd. Er zijn 890 klachten afgedaan, terwijl de raming 960 was. De bijdrage was € 582 000.

Behorende bij beleidsdoelstelling 3

De Nationale ombudsman kan uit eigen beweging onderzoeken openen (artikel 15 Wet Nationale ombudsman, WNo) en kan lopende onderzoeken eigener beweging uitbreiden (gecombineerde onderzoeken artikel 12 en artikel 15 WNo). In 2002 zijn 3 in 2001 uit eigen beweging gestarte onderzoeken afgerond en is 1 gecombineerd onderzoek uit 2001 afgerond. Van de 11 uit eigen beweging in 2002 geopende onderzoeken zijn er 5 in 2002 afgerond. Van de 14 in 2002 eigen beweging uitgebreide onderzoeken is er 1 in 2002 afgerond.

Behorende bij beleidsdoelstelling 4

De Nationale ombudsman beschikt over een (tijdelijk) budget om – naast free publicity – op een structurele manier vormen van betaalde communicatie in te zetten. In 2002 heeft de voorlichting aan het algemeen publiek vorm gekregen in een regionale campagne in de maanden mei en juni bij

regionale radio- en televisieomroepen en in de regionale dagbladen in de provincies Zeeland, Noord-Brabant, Limburg, Gelderland en Utrecht. De campagne heeft een positief effect op de functiebekendheid gehad (uit onderzoek blijkt dat meer mensen weten dat de Nationale ombudsman klachten behandelt over de overheid, het instituut is beter vindbaar geworden en 60% van de respondenten zegt van de campagne wijzer te zijn geworden). Er zijn 4 nieuwsbrieven verspreid onder 1100 abonnees (rechts-hulpverleners) en er zijn door medewerkers 13 presentaties verzorgd voor uiteenlopende doelgroepen. Van het internet maakten gemiddeld 950 mensen per dag gebruik.

Behorende bij beleidsdoelstelling 5

Binnen het kader van het buitenlandbeleid zijn er in 2002 verschillende activiteiten ontplooid. In maart 2002 heeft de Nationale ombudsman samen met een onderzoeker, een bezoek gebracht aan Sarajevo, in Bosnië-Herzegovina, voor een kennisuitwisseling met de mensenrechten-ombudsman de heer Frank Orton. Ze hebben daar presentaties gegeven over de werkwijze van het Bureau Nationale ombudsman en gesproken met de aanwezige onderzoekers. Verder is de Nationale ombudsman in november uitgenodigd voor werkbezoeken aan respectievelijk de Roemeense ombudsman, de heer Ioan Muraru en de Tsjechische ombudsman, de heer Otokar Motejl. Deze bezoeken verliepen zeer positief en met beide instellingen zijn daarna initiële afspraken gemaakt voor een verdere samenwerking en tot het opstarten van een kennisuitwisseling. Daarvoor werd uit de Departementale Initiatieven Pre-accessie (DIP-budget) een bijdrage ontvangen van ca. € 4 mln.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

7: De Nationale ombudsman	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	7 816	8 298	8 730	6 973	1 757
Uitgaven	7 816	8 298	8 730	6 973	1 757
1. reguliere klachten	7 372	7 830	7 127	6 191	936
2. klachten van lagere overheden	0		582	0	582
3. onderzoek	59	65	310	50	260
4. communicatie	341	365	686	692	- 6
5. internationale contacten	44	38	25	40	- 15
Ontvangsten	81	81	104	39	65

De verschillen worden met name veroorzaakt door een uitbreiding van 10 fte's in 2002, waarmee de formatie van de Nationale ombudsman op sterkte is gebracht. Daarnaast is de bijdrage van de betalende overheden bij najaarsnota aan de begroting toegevoegd en zijn op eigen initiatief onderzoeken opgepakt respectievelijk lopende onderzoeken uitgebreid.

Artikel 8. Kanselarij der Nederlandse Orden

1. Algemeen

De Kanselarij der Nederlandse Orden ondersteunt het Kapittel voor de Civiele Orden en het Kapittel der Militaire Willems-Orde bij hun advisering over de voorstellen tot decoratie. Tevens wordt zorg gedragen voor het beheer van de versierselen van de onderscheidingen en voor de correcte verzending ervan aan degenen die ze uitreiken. Er worden registers aangehouden van in het Koninkrijk der Nederlanden onderscheiden personen en in de persoon van de Kanselier der Nederlandse Orden de zuiverheid en waardigheid van de Orden bewaakt. De taken van de Kanselarij der Nederlandse Orden vloeien rechtstreeks voort uit de taken van de Kanselier der Nederlandse Orden en de regelgeving met betrekking tot de genoemde Kapittels.

2. Activiteiten/geleverde prestaties

Kanselarij der Nederlandse Orden

Op het gebied van de verbetering van de automatisering, externe communicatie en arbo-technische aspecten is een aantal zaken in werking gezet. De resultaten zullen veelal pas ver in 2003 dan wel in 2004 geconcretiseerd worden. Het betreft op automatiseringsvlak de digitalisering van de cartotheek (2003) en het innovatieve pilotproject inzake de digitalisering van onderdelen van het decoratieverleningsproces (2003). Op het terrein van de communicatie gaat het om de professionalisering van de huisstijl van de Kanselarij (2003/2004). Met de dit jaar in gang gezette verbouwing van het pand (2003) van de Kanselarij wordt voldaan aan de arbo-technische eisen rondom de huisvesting. Ook is een digitaal aanwezigheidsregistratiesysteem geïnstalleerd en in gebruik genomen uit (brand)veiligheidsoverwegingen.

Kapittel voor de Civiele Orden

In het jaar 2002 is sprake geweest van een toename (ca. 8%) van het aantal decoratievoorstellen niet alleen in kwantitatief opzicht maar met name ook in kwalitatief opzicht. De intensieve voorlichtingstrajecten van het Kapittel, maar ook de website zijn hier debet aan. In opdracht van het Kapittel is dit jaar een onderzoek gestart naar de maatschappelijke waardering van koninklijke onderscheidingen (oplevering 2003). In mei van dit jaar hebben de voorzitter en secretaris van het Kapittel op verzoek van de respectievelijke gouverneurs van de Nederlandse Antillen en Aruba, een werkbezoek afgelegd aan de overzeese Koninkrijksgebieden. Dit werkbezoek stond in het teken van het verschaffen van informatie over het decoratiestelsel.

Kapittel der Militaire Willems-Orde

Geen bijzonderheden.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)					
8: Kanselarij der Nederlandse Orden	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	2 669	3 639	3 659	2 899	760
Uitgaven	2 669	2 889	3 006	2 899	107
1. apparaat	1 889	1 804	2 000	1 521	479
2. decoraties	776	1 081	1 003	1 373	- 370
3. riddertoelagen	4	4	3	5	- 2
Ontvangsten	61	47	44	29	15

Het primaire verschil wordt verklaard door de loon- en prijsbijstellingen in het najaar van 2002. Daarnaast zijn er reallocaties toegepast van decoraties naar apparaatskosten. Door onverwachte uitgaven in de personeelskosten is een overschrijding opgetreden. Door intensivering van de werkzaamheden rondom de retournering van versierselen van overledenen is een batig saldo bereikt, hetgeen de uiteindelijke balans positieveert.

Artikel 9. Kabinet der Koningin

1. Algemeen

Het Kabinet der Koningin (KdK) draagt zorg voor de ambtelijke ondersteuning van de Koningin bij de uitoefening van haar staatsrechtelijke taken en fungeert als schakel tussen Koningin en ministers. Het KdK is vooral een informatieverwerkende organisatie; het werkaanbod wordt bepaald door externe factoren (agenda van de Koningin, staatsstukken vanuit de ministeries, verzoekschriften van burgers). Om de taken te kunnen uitvoeren heeft het KdK een flexibele organisatie ingericht.

2. Activiteiten/geleverde prestaties

Ondersteunen van de Koningin

Doel: Ambtelijke ondersteuning van de Koningin opdat zij haar taak als staatshoofd goed kan vervullen.

Activiteiten en producten: Het werk van het KdK vormt in hoge mate een afspiegeling van de officiële agenda van de Koningin. Het huwelijk van de Prins van Oranje met Prinses Máxima, het aftreden van het kabinet Kok, de verkiezingen en de daarop volgende formatie en tenslotte het overlijden van Prins Claus en daags daarop de val van het kabinet Balkenende hadden hun weerslag op het werk van het Kabinet der Koningin. Informatie verzamelen en op grond hiervan de Koningin schriftelijk en mondeling informeren over actuele onderwerpen, in het bijzonder ten behoeve van haar gesprekken met de minister-president en met andere binnenlandse en buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders, staatsbezoeken en werkbezoeken. Verwachte aantallen: 875–925 notities. Realisatie: 1036 notities.

Begeleiden van de Koningin tijdens staatsbezoeken en vakantieverblijf buitenland.

Voeren van correspondentie namens de Koningin. Per jaar worden 900–1000 brieven en andere berichten verstuurd.

Budget: 10 fte; verwachte apparaatskosten: € 0,905 mln, realisatie: € 0,937 mln.

Doorgeleiden tekenstukken

Doel: Het tijdig en in correcte vorm aan de Koningin ter tekening voorleggen van alle door de ministeries aangeboden staatsstukken. Daarnaast het namens de Koningin voorleggen van stukken aan de Raad van State (Wet Raad van State, art. 15).

Activiteiten en producten: De binnengekomen stukken registreren en toetsen op de formele voorschriften. Diverse stukken, zoals wetten, komen tijdens de behandeling meerdere keren bij het Kabinet der Koningin. Verzorgen van de bijbehorende correspondentie Samenvattingen/toelichtingen maken ter informatie van de Koningin.

Aantal verwerkte stukken

	verwacht	realisatie
wetten	250–290	258
AMvB's	260–280	240
KB's	5 300–5600	5 063
verdragen etc	85–95	90

Budget: 2,5 fte; apparaatskosten: verwacht € 0,19 mln, realisatie € 0,19 mln.

Behandelen verzoekschriften

Doel: Afhandeling van aan de Koningin gerichte verzoekschriften.

Activiteiten en producten: De verzoekschriften lezen, samenvatten en registreren. De Koningin informeren over ontvangen verzoekschriften. Ter behandeling overdragen aan de minister of staatssecretaris die voor het betreffende terrein verantwoordelijk is. De indieners informeren over de overdracht en de afhandeling volgen.

Het aantal verwerkte stukken		
	verwacht	realisatie
	verwacht	realisatie
verzoekschriften	4 100–4300	3 981
gratieverzoeken	3 000–3500	3 319

Budget: 2,0 fte; apparaatskosten: verwacht: € 0,145 mln, realisatie: € 0,148 mln.

Archiveren van staatsstukken

Doel: Bewaren van alle staatsstukken in goede en geordende staat (volgens Archiefwet).

Activiteiten en producten. Registreren van alle binnengekomen stukken (13 000 à 14 000 stukken per jaar) en volgen van de verblijfplaats totdat het originele stuk terugkomt; daarna bewaren van het stuk in het archief. Verfilmen van alle stukken voor het veiligstellen van de inhoud via een gescheiden kopie.

Overdragen van delen van het archief aan het Nationaal Archief; criteria hiervoor zijn de wettelijke bewaartermijnen van de verschillende stukken. Budget: 5 fte; apparaatskosten: verwacht: € 0,300 mln, realisatie: € 0,285 mln.

Ondersteunende taken

Doel: Adequaat beheer van personele en materiële middelen en faciliteiten om de primaire taken te kunnen ondersteunen en uitvoeren.

Activiteiten en producten

- *Reorganisatie.* Afdeling Documentaire Informatievoorziening (DIV) opgeheven; de eenheden DIV en Documentair Informatiecentrum overgeplaatst naar de afdeling Wet- en Regelgeving en Verzoekschriften resp. Staatsrecht en Openbaar Bestuur.
Functie Hoofd DIV opgeheven.
Nieuwe functie 1e Medewerker DIV ingevuld per 01-02-2003.
Formatierapport opgesteld. Formatie opnieuw vastgesteld.
- *Financieel beheer (VBTB).* Maandelijkse analyse begrotingsuitputting in Management Team besproken. Realisatie: eindstand per 31-12-2002: € 1 114,– overschot
- *Arbeidsomstandigheden.* Ziekteverzuim 2002: 4,7% (2001: 4,9%; 2000: 8,3%; 1999: 9,3%).
Risico-inventarisatie en -evaluatie, periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO) incl. fitheidtest: uitgevoerd.

- *Kantoorautomatisering*. Aangeschaft: netwerkcomponenten, PC's, laptop voor dienstreizen.
- *Internet/Intranet*. Uitbesteed: ontwerp en bouw van de website van het Kabinet der Koningin.
Realisatie: ontwerp website gereed; bouw loopt; publicatie op Internet verwacht in maart/april 2003.
- *Onderhoud gebouw en kunstvoorwerpen*. Restauratie gebouw door Rgd: door Rgd uitgesteld.
Restauraties kunstvoorwerpen door ICN uitgevoerd. Kamer directiesecretariaat gerenoveerd.
- *Overige*
Verbetering postregistratiesysteem doorgevoerd.
Nieuwe dienstauto en meubilair aangeschaft.
- Budget: 9 fte; apparaatskosten: verwacht: € 0,560 mln, realisatie: € 0,545 mln.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)					
9: Kabinet der Koningin	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	1 912	1 930	2 249	2 041	208
Uitgaven	1 912	1 925	2 220	2 041	179
1. apparaat	1 912	1 925	2 220	2 041	179
Ontvangsten	0	25	0	0	0

Het verschil wordt veroorzaakt door een verhoging van de uitgaven op het gebied van automatisering en de aanschaf van een nieuwe dienstauto. Bovendien zijn de uitgaven verhoogd in verband met de loon- en prijsbijstelling.

Artikel 10. Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen

1. Algemeen

Het Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen (verder: het Kabinet) staat de Gouverneur met raad en daad terzijde bij zijn functiëren als orgaan van het Koninkrijk en als hoofd van de Regering van de Nederlandse Antillen.

De taken van het Kabinet vallen in drie delen uiteen: inhoudelijke advisering, uitvoering/controle en beheer/ondersteuning.

Inhoudelijke advisering: het Kabinet analyseert maatschappelijke, politieke, juridische, bestuurlijke, economische, sociale en financiële ontwikkelingen en adviseert het de Gouverneur hierover. Het gaat hierbij om een veelheid aan onderwerpen, van belastingwetgeving tot constitutionele verhoudingen, van armoedebeloid tot budgetdiscipline, van privatisering tot NGO-beleid. Het Kabinet is geen beleidsvormend orgaan. De informatieverwerving en analyses zijn uitsluitend bedoeld ter advisering van de Gouverneur.

Uitvoering/controle: in enkele verdragen en (Rijks)wetten is opgenomen dat de Gouverneur de uitvoering verzorgt. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de Paspoortwet, het Verdrag van Schengen en de Rijkswet op het Nederlanderschap. Het Kabinet zorgt voor afkondiging van Rijkswetten en Algemene Maatregelen van Rijksbestuur, geeft paspoorten, laissez-passeurs en visa uit, beoordeelt aanvragen voor diplomatic clearances. Aan de Gouverneur voorgelegde Antilliaanse conceptregelgeving wordt getoetst aan het hoger kader, Koninkrijksbelangen en algemene beginselen van deugdelijk bestuur.

Beheer/ondersteuning: het secretariaat, de (financiële) administratie, de receptie en het archief maken het gezamenlijk mogelijk dat het Kabinet zijn inhoudelijke taken naar behoren kan uitoefenen.

2. Activiteiten/geleverde prestaties

In het jaar 2002 is een nieuwe Gouverneur aantreden. Hierdoor is op een nog meer actieve wijze invulling gegeven aan de inhoudelijke adviesrol. In totaal zijn bij de advisering aan de Gouverneur drie medewerkers betrokken, die hun taken hebben verdeeld over verschillende terreinen (buitenlandse betrekkingen/defensie, juridisch/bestuurlijk, financieel/economisch). Het onderhouden van contacten, het vergaren van informatie en het schrijven van notities en memoranda zijn de belangrijkste instrumenten bij de inhoudelijke advisering. Jaarlijks gaan er circa 300 analyses en/of adviezen naar de Gouverneur.

In het jaar 2002 speelden een aantal bijzondere aspecten een rol bij de advisering. Zo zijn er in het voorjaar van 2002 op de Antillen verkiezingen gehouden. De Gouverneur was, als hoofd van de Landsregering, nauw betrokken bij de kabinetsformatie.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)					
10: Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	1 819	1 887	2 398	2 124	274
Uitgaven	1 819	1 887	2 398	2 124	274
1. apparaat	1 819	1 887	2 398	2 124	274
Ontvangsten	44	42	157	0	157

De toename van de apparaatskosten hebben een direct verband met de wisseling van de Gouverneur in 2002 had. Daarnaast zijn er forse onderhouds- en reparatiekosten geweest inzake de gouverneurswoning en investeringen in apparatuur en inrichting. Ook hebben inhaalbetalingen pensioenen en het tijdelijke aanblijven van de oud adjudant eenmalig tot hogere kosten geleid.

Artikel 11. Kabinet van de Gouverneur van Aruba

1. Algemeen

Het Kabinet van de Gouverneur ondersteunt de Gouverneur in de uitvoering van zijn taken, zowel als Lands- als als Koninkrijksorgaan. Daarnaast voert het Kabinet Koninkrijkstaken uit die aan de Gouverneur zijn toegewezen, zoals het verstrekken van visa, noodpaspoorten en Laissez passées. Zowel in de huidige Naturalisatiewetgeving als in de toekomstige is de Gouverneur de bevoegde instantie voor het in ontvangst nemen en afhandelen van de naturalisatieaanvragen.

2. Activiteiten/geleverde prestaties

De gestelde doelen zijn behaald. De uitbreiding van het Kabinet laat op zich wachten aangezien het vinden van nieuwe, passende huisvesting voor de Vertegenwoordiging van Nederland niet de voortgang heeft als gewenst.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

11: Kabinet van de Gouverneur van Aruba	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	1 057	1 006	905	1 014	- 109
Uitgaven	1 057	1 006	905	1 014	- 109
1. apparaat	1 057	1 006	905	1 014	- 109
Ontvangsten	28	42	71	0	71

De onderschrijding van de begroting is grotendeels het gevolg van het in 2002 niet aanstellen van een directeur voor het Kabinet. Hierdoor is er een overschot op personeelskosten en kosten van uitzending. Door het uitstel van de uitbreiding van het Kabinet zijn ook investeringen (automatisering, beveiliging) naar volgende jaren geschoven.

Artikel 12. Nominaal en onvoorzien

1. Algemeen

Op dit artikel worden de nader te verdelen loon- en prijsbijstelling, de post onvoorzien, de waarde-overdracht en waarde-overname in het kader van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers en het nog openstaande gedeelte van de taakstelling uitgaven-beperking regeerakkoord 1998 geraamd en verantwoord.

2. Activiteiten/geleverde prestaties

N.v.t.

3. Budgettaire gevolgen van beleid

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)					
12: Nominaal en onvoorzien	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	157	121		- 1 006	1 006
Uitgaven	157	121		- 1 006	1 006
1. loonbijstelling				125	- 125
2. prijsbijstelling				- 1	1
3. onvoorzien	157	121		62	- 62
4. waarde-overdracht en waarde-overname				2 129	- 2 129
5. taakstellingen (TK)				- 3 321	3 321
Ontvangsten				12	- 12

Bij de ontwerpbegroting 1999 is op dit artikel de taakstelling Regeerakkoord voor het gehele begrotingshoofdstuk opgenomen. Ten aanzien van een groot aantal colleges en kabinetten is de taakstelling bij eerste suppletore begroting 1999 kwijtgescholden. Met de Tweede Kamer der Staten-Generaal is afgesproken dat ieder jaar in de uitvoering zal worden bezien of de Tweede Kamer in staat is om besparingen te realiseren.

B6. Mededeling over de bedrijfsvoering/financieel beheer

Algemeen

In het kader van de werkafspraken tussen de Hoge Colleges van Staat en Kabinetten (HCS&Kab) enerzijds en het kabinet anderzijds zijn afspraken gemaakt over het financieel beheer. Uitgangspunt daarbij is dat de HCS&Kab in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor het beheer en dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zich strikt beperkt tot de verantwoordelijkheden waarop hij aanspreekpunt blijft op basis van de Comptabiliteitswet.

Gezien de bijzondere positie van de HCS&Kab op het terrein van beheer is in de begroting 2002 geen bedrijfsvoeringsparagraaf opgenomen. Aan de HCS&Kab is verzocht in de verantwoording over 2002 expliciet aandacht te besteden aan de bedrijfsvoering.

De volgende colleges hebben een mededeling over de bedrijfsvoering toegevoegd: de Raad van State; de Nationale ombudsman; de Kanselarij der Nederlandse Orden en het Kabinet der Koningin.

Raad van State

In het verslagjaar is, uitgaande van onder meer de baseline financieel en materieel beheer, op een gestructureerde wijze aandacht besteed aan het financieel beheer, het materieel beheer en de daartoe bijgehouden administraties bij de Raad van State.

Een en ander heeft in het verslagjaar geresulteerd in beheerste bedrijfsprocessen. Daarbij is een aantal punten van aandacht naar voren gekomen, ten aanzien waarvan de volgende verbeteracties zijn (of worden) gestart.

1. Per 1 januari 2002 is binnen de Raad van State integraal management ingevoerd. Het doel is te komen tot een betere, resultaatgerichte sturing via onder meer een beter inzicht in het verband tussen de inzet van mensen en middelen en de geleverde prestaties per directie. Om dat te kunnen verwezenlijken is in het verslagjaar veel aandacht gegeven aan de voor integraal management voorwaardelijke instrumenten (herinrichting ondersteunende afdelingen, opzetten planning en controlcyclus, opzetten personele en financiële informatievoorziening voor de budgethouders, beschrijven nieuwe administratieve organisatie en de invoering van tijdregistratiesystemen). Voor een deel lopen deze acties door in het jaar 2003. In 2003 zal ook prioriteit worden gegeven aan het produceren van managementinformatie met een koppeling tussen gegevens over zaaksproductie, respectievelijk personele en financiële gegevens.
2. In het jaar 2002 heeft de informatievoorziening over de *kwantitatieve* aspecten van het werk van de Raad nader vorm en inhoud gekregen. De door de Afdeling Bestuursrechtspraak gehanteerde planningsmethode, gebaseerd op genormeerde behandelfasen, wordt ook bij de wetgevingsadvisering ingevoerd. De informatievoorziening over het behalen van de gestelde normen is onderdeel van de interne planning en controlcyclus.

3. Gedurende het jaar 2002 is veel aandacht gegeven aan het opbouwen van informatie over de instroom van zaken in het kader van Hoger Beroep Vreemdelingen. Met (onderdelen van) het ministerie van Justitie is getracht de binnen de asielketen beschikbare kwantitatieve gegevens in kaart te brengen. Dit heeft vooralsnog niet geleid tot betrouwbare ramingen omtrent de instroom van zaken. Dit is een handicap voor de bedrijfsvoering binnen de Afdeling Bestuursrecht-spraak, in het bijzonder op het gebied van de het bepalen van een efficiënte formatie.
4. Binnen de Raad krijgt efficiency van de organisatie grote aandacht. In het verslagjaar hebben efficiencyonderzoeken plaatsgevonden binnen de secretarie van de directie Wetgeving, binnen de leiding van de directie Bestuursrecht-spraak, naar de kennis- en documentatiefunctie van de Raad en bij onderdelen van de directie Bedrijfsondersteuning. Onder meer naar aanleiding van het eerstgenoemde onderzoek is besloten tot een directiebreed vervolgonderzoek, dat in het jaar 2003 zal worden afgerond. Het efficiencyonderzoek binnen Bestuursrecht-spraak heeft geleid tot een concentratie van de ondersteuning binnen de directie. De bij de directies Wetgeving en Bestuursrecht-spraak bestaande kennis en documentatieafdelingen zijn gebundeld in de afdeling Kennis en Onderzoek. Het onderzoek binnen de directie Bedrijfsondersteuning heeft geresulteerd in een gewijzigde organisatie van delen van de directie. Deze heeft tot doel de interne aansturing te verbeteren en (in verband met integraal management) voor de budgethouders duidelijke producten en diensten te definiëren.
5. In 2002 waren de organisatie en de administratieve organisatie van het materieel beheer (in het bijzonder de inkoopfunctie binnen de Raad) een punt van aandacht. Het bovengenoemde efficiencyonderzoek binnen de directie Bedrijfsondersteuning richtte zich ook op verbetering van de inkoopfunctie. Het heeft geresulteerd in een nieuwe beschrijving van de inkoopfunctie en de bijbehorende administratieve procedures. Deze zullen in 2003 ingevoerd worden.

Nationale ombudsman

Het intern beheersingssysteem was in het verslagjaar zodanig opgezet dat gewaarborgd werd dat met de bedrijfsvoeringsprocessen, waaronder een gestructureerd financieel beheer en materieel beheer, de doelstellingen (waaronder de geplande output) werden gehaald.

Van de financiële middelen werd 95% (5% werd aangewend voor publieksvoorlichting) gebruikt voor apparaatskosten. Omdat er gezien de minimale bezetting van de financieel economische en de personeels discipline zorg bestond over de continuïteit is in november 2002 op basis van een advies van een extern deskundige besloten te streven naar uitbesteding van de F- en P-discipline. Inmiddels wordt aansluiting gezocht bij de Algemene Rekenkamer.

Eind 2002 is intern een start gemaakt met het grondig evalueren van een cruciaal bedrijfsvoeringssysteem, het dossierregistratiesysteem. In dit in 1988 gebouwde en voortdurend aangepaste systeem worden niet alleen alle dossierbewegingen en bewerkingen vastgelegd maar worden ook zaaksgegevens opgenomen. Met de door dit systeem te genereren «cockpit»gegevens vindt sturing en beheersing door het management plaats. Voor de evaluatie en implementatie wordt 2 jaar uitgetrokken. Vanaf 1 januari 2002 wordt er integraal en met succes gewerkt met een nieuwe werkwijze, de herkansing. Als de Nationale ombudsman bij de

behandeling van een klacht constateert dat klager de klacht wel kenbaar heeft gemaakt aan het bestuursorgaan maar dat de klacht daar niet in behandeling is genomen, dan draagt de Nationale ombudsman de desbetreffende klacht over en bewaakt de afdoening. Het proces om tot een herkansingsafdoening te komen is in 2002 gemonitoord en geëvalueerd.

Kanselarij der Nederlandse Orden

De Kanselier der Nederlandse Orden verklaart hierbij als volgt.

In het verslagjaar is, uitgaande van ondermeer de Baseline financieel en materieelbeheer, op een gestructureerde wijze aandacht besteed aan het financieel beheer, het materieelbeheer en de daartoe bijgehouden administraties bij de Kanselarij der Nederlandse Orden.

Een en ander heeft in het verslagjaar geresulteerd in beheerste bedrijfsprocessen. Daarbij is een aantal punten van aandacht naar voren gekomen ten aanzien waarvan de volgende verbeteracties zijn gestart.

1. (Her)inrichting en verdere ontwikkeling van de financiële administratie, d.w.z. de grootboeken, rubrieken en budgetten alsmede de procedures daaromtrent. Hiertoe is een nieuw computerprogramma in gebruik genomen. Voorts is een verplichtingenadministratie opgezet en worden kengetallen ontwikkeld. De activa-registratie is aangelegd en wordt onderhouden. Waar nodig zijn verwijzingen in de subsystemen opgenomen.
2. (Her)inrichting en verdere ontwikkeling van het beheer van de versierselen, d.w.z. de acquisitie, keuring en uitlevering van de versierselen. Hiertoe is medio 2002 een nieuw computerprogramma in gebruik genomen en zijn werkprocessen aangepast. Ten behoeve van de voortdurende behoefte aan managementinformatie zijn/worden overzichten gegenereerd. Daarnaast kan beter de soll-positie van de voorraad worden vastgesteld.
3. (Her)inrichting van de documentaire informatievoorziening. Hiertoe zijn op systematische wijze alle voorkomende archiefbescheiden in de zin der Archiefwet 1995 geïntegreerd in het centraal archief. Er wordt gearchiveerd volgens het rubrieken- en dossierstelsel. Een (verplichte) dossierinventaris is aangelegd.

Kabinet der Koningin

De Directeur van het Kabinet der Koningin verklaart hierbij als volgt.

In het verslagjaar is, uitgaande van ondermeer de Baseline financieel en materieelbeheer, op een gestructureerde wijze aandacht besteed aan het financieel beheer, het materieelbeheer en de daartoe bijgehouden administraties bij het Kabinet der Koningin.

Een en ander heeft in het verslagjaar geresulteerd in beheerste bedrijfsprocessen. Daarbij zijn geen punten van aandacht naar voren gekomen.

C7. Verantwoordingsstaat 2002 van de hoge colleges van staat, kabinet der Koningin, kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en het kabinet van de Gouverneur van Aruba (II)
Bedragen in EUR 1000

		(1)			(2)			(3)=(2)–(1)		
Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting				Realisatie			Verschil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting		
		verplichtingen	uitgaven	ontvangsten	verplichtingen	uitgaven	ontvangsten	verplichtingen	uitgaven	ontvangsten
TOTAAL			176 379	4 480		194 862	5 371		18 483	891
1	Wetgeving en controle Eerste Kamer	6 033	6 033	63	8 820	8 851	65	2 787	2 818	2
2	Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer	23 262	23 262	286	30 096	30 086	426	6 834	6 824	140
3	Wetgeving en controle Tweede Kamer	59 283	59 283	1 566	70 813	69 724	1 901	11 530	10 441	335
4	Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	5 265	5 265	23	4 828	4 829	1	– 437	– 436	– 22
5	Raad van State	45 153	45 153	2 045	38 777	39 205	1 361	– 6 376	– 5 948	– 684
6	Algemene Rekenkamer	23 338	23 338	417	25 212	24 908	1 241	1 874	1 570	824
7	De Nationale ombudsman	6 973	6 973	39	8 730	8 730	104	1 757	1 757	65
8	Kanselarij der Nederlandse Orden	2 899	2 899	29	3 659	3 006	44	760	107	15
9	Kabinet der Koningin	2 041	2 041		2 249	2 220		208	179	
10	Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	2 124	2 124		2 398	2 398	157	274	274	157
11	Kabinet van de Gouverneur van Aruba	1 014	1 014		905	905	71	– 109	– 109	71
12	Nominaal en onvoorzien	– 1 006	– 1 006	12	Nihil	Nihil	Nihil	1 006	1 006	– 12

C8. Financiële toelichting bij de verantwoordingsstaat

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

1: Wetgeving en controle Eerste Kamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	5 591	6 002	8 820	6 033	2 787
Uitgaven	5 591	6 123	8 851	6 033	2 818
1. apparaat	3 234	3 637	4 590	3 583	1 007
2. vergoedingen voorzitter en leden EK	2 342	2 486	4 222	2 432	1 790
3. verenigde vergadering	15		39	18	21
Ontvangsten	88	71	65	63	2

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

2: Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	21 527	22 217	30 096	23 262	6 834
Uitgaven	21 527	22 217	30 086	23 262	6 824
1. schadeloosstelling	15 394	15 705	21 726	16 209	5 517
2. pensioenen en wachtgeld	6 133	6 512	8 360	7 053	1 307
Ontvangsten	406	410	426	286	140

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

3: Wetgeving en controle Tweede Kamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	54 259	58 883	70 813	59 283	11 530
Uitgaven	54 259	59 226	69 724	59 283	10 441
1. apparaat	35 272	39 133	43 919	39 522	4 397
2. onderzoeksbudget	483	556	122	483	- 361
3. Drukwerk	3 703	3 928	4 172	3 172	1 000
4. fractiekosten	14 172	15 112	19 867	15 711	4 156
5. uitzending leden	269	428	188	395	- 207
6. enquêtes	0		1 349	0	1 349
7. garanties	360	69	107	0	107
Ontvangsten	2 167	2 571	1 901	1 566	335

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

4: Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	4 832	4 851	4 828	5 265	- 437
Uitgaven	4 832	4 844	4 829	5 265	- 436
1. apparaat stenografische dienst	3 294	3 231	3 523	3 575	- 52
2. apparaat griffie interparlementaire betrekkingen	391	382	40	408	- 368
3. interdepartementaire betrekkingen	1 147	1 231	1 266	1 282	- 16
Ontvangsten	29	42	1	23	- 22

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

5: Raad van State	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	30 412	37 246	38 777	45 153	- 6 376
Uitgaven	30 412	36 478	39 205	45 153	- 5 948
1. advisering	4 645	5 493	5 758	6 566	- 808
2. bestuursrechtspraak	25 767	30 985	33 447	38 587	- 5 140
Ontvangsten	1 389	1 600	1 361	2 045	- 684

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

6: Algemene Rekenkamer	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	22 049	23 650	25 212	23 338	1 874
Uitgaven	22 049	23 615	24 908	23 338	1 570
1. recht- en doelmatigheidsbevordering bij het Rijk en verbonden organisaties en institutionele programma's	22 049	23 615	24 908	23 338	1 570
Ontvangsten	642	1 042	1 241	417	824

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

7: De Nationale ombudsman	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	7 816	8 298	8 730	6 973	1 757
Uitgaven	7 816	8 298	8 730	6 973	1 757
1. reguliere klachten	7 372	7 830	7 127	6 191	936
2. klachten van lagere overheden	0		582	0	582
3. onderzoek	59	65	310	50	260
4. communicatie	341	365	686	692	- 6
5. internationale contacten	44	38	25	40	- 15
Ontvangsten	81	81	104	39	65

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

8: Kanselarij der Nederlandse Orden	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	2 669	3 639	3 659	2 899	760
Uitgaven	2 669	2 889	3 006	2 899	107
1. apparaat	1 889	1 804	2 000	1 521	479
2. decoraties	776	1 081	1 003	1 373	- 370
3. riddertoelagen	4	4	3	5	- 2
Ontvangsten	61	47	44	29	15

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

9: Kabinet der Koningin	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	1 912	1 930	2 249	2 041	208
Uitgaven	1 912	1 925	2 220	2 041	179
1. apparaat	1 912	1 925	2 220	2 041	179
Ontvangsten	0	25	0	0	0

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

10: Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	1 819	1 887	2 398	2 124	274
Uitgaven	1 819	1 887	2 398	2 124	274
1. apparaat	1 819	1 887	2 398	2 124	274
Ontvangsten	44	42	157	0	157

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

11: Kabinet van de Gouverneur van Aruba	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	1 057	1 006	905	1 014	- 109
Uitgaven	1 057	1 006	905	1 014	- 109
1. apparaat	1 057	1 006	905	1 014	- 109
Ontvangsten	28	42	71	0	71

Overzicht budgettaire gevolgen van beleid (in € 1 000)

12: Nominaal en onvoorzien	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Realisatie 2002	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	157	121		- 1 006	1 006
Uitgaven	157	121		- 1 006	1 006
1. loonbijstelling				125	- 125
2. prijsbijstelling				- 1	1
3. onvoorzien		121		62	- 62
4. waarde-overdracht en waarde-overname	157			2 129	- 2 129
5. taakstellingen (TK)				- 3 321	3 321
Ontvangsten				12	- 12

Artikel 9. Kabinet der Koningin

Het verschil wordt veroorzaakt door een verhoging van de uitgaven op het gebied van automatisering en de aanschaf van een nieuwe dienstauto. Bovendien zijn de uitgaven verhoogd in verband met de loon- en prijsbijstelling.

Artikel 10. Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen

Het verschil wordt met name veroorzaakt door een verhoging van de uitgaven in verband met koersverschillen. Daarnaast zijn de uitgaven verhoogd voor het installeren van een brandalarmstelsel.

Artikel 11. Kabinet van de Gouverneur van Aruba

De onderschrijding van de begroting is grotendeels het gevolg van het in 2002 niet aanstellen van een directeur voor het Kabinet. Hierdoor is er een overschot op personeelskosten en kosten van uitzending.

Door het uitstel van de uitbreiding van het Kabinet zijn ook investeringen (automatisering, beveiliging) naar volgende jaren geschoven.

C9. Saldibalans

SALDIBALANS PER 31 DECEMBER 2002 VAN DE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINET DER KONINGIN (II)

1)	Uitgaven 2002	194 856 069	2)	Ontvangsten 2002	5 371 046
3)	Liquide middelen	181 757			
4)	Rekening-courant RHB		4a)	Rekening-courant RHB	185 833 606
5)	Uitgaven buiten begrotingsverband (intra-comptabele vorderingen)	778 154	6)	Ontvangsten buiten begrotingsverband (intra-comptabele schulden)	4 611 328
7)	Openstaande rechten		7a)	Tegenrekening openstaande rechten	
8)	Extra-comptabele vorderingen	555 072	8a)	Tegenrekening extra-comptabele vorderingen	555 072
9a)	Tegenrekening extra-comptabele schulden		9)	Extra-comptabele schulden	
10)	Voorschotten	44 188 795	10a)	Tegenrekening voorschotten	44 188 795
11a)	Tegenrekening garantieverplichtingen	3 503 818	11)	Garantieverplichtingen	3 503 818
12a)	Tegenrekening openstaande verplichtingen	4 446 028	12)	Openstaande verplichtingen	4 446 028
13)	Deelnemingen		13a)	Tegenrekening deelnemingen	
TOTAAL		248 509 693	TOTAAL		248 509 693

Toelichting op de saldibalans

Ad 1 en 2. Uitgaven en ontvangsten 2002

Bij de begrotingsuitgaven en -ontvangsten zijn de gerealiseerde uitgaven en ontvangsten opgenomen met betrekking tot het jaar waarvoor de Rijksrekening nog niet door de Tweede Kamer is goedgekeurd (2002).

Ad 3. Liquide middelen

De post liquide middelen is opgebouwd uit het saldo bij de banken (gebaseerd op het laatste dagafschrift) en de contante gelden aanwezig in de kluis van de kasbeheerders.

Het totaalbedrag van € 181 757 is als volgt opgebouwd:

Eerste Kamer	€	1 263
Tweede Kamer	€	26 396
Raad van State	€	2 074
Algemene Rekenkamer	€	1 753
Nationale ombudsman	€	1 382
Kanselarij der Nederlandse Orden en Kapittel voor de civiele orden	€	1 213
Kabinet der Koningin	€	854
Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	€	-/- 26 949
Kabinet van de Gouverneur van Aruba	€	173 771
Totaal	€	181 757

Ad 4. Rekening-courant RHB

Op de Rekening-courant met de Rijkshoofdboekhouding is de financiële verhouding met het ministerie van Financiën weergegeven. Opgenomen is het bedrag overeenkomstig het saldobiljet van genoemd departement.

Ad 5. Uitgaven buiten begrotingsverband (intra-comptabele vorderingen)

Het bedrag van € 778 154 aan uitgaven buiten begrotingsverband is als volgt opgebouwd:

a	Vorderingen kasbeheerders Hoge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin:		
	Eerste Kamer	€	24 398
	Tweede Kamer	€	189 385
	Algemene Rekenkamer	€	12 975
	Kabinet der Koningin	€	340
	Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	€	169 284
	Kabinet van de Gouverneur van Aruba	€	2 369
b	Overige intra-comptabele vorderingen	€	379 403
Totaal		€	778 154

Ad a. Vorderingen kasbeheerders Hoge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin

De vorderingen van de Eerste Kamer bestaan voornamelijk uit voorschotten wachtgelden (€ 6 000), reisdeclaraties/vliegtickets (€ 9 932) en de kantineomzet december (€ 3 036). De vorderingen worden in 2003 afgewikkeld.

Het grootste deel van de vorderingen van de Tweede Kamer bestaat uit een vordering op de KLM (€ 75 666). Het resterende gedeelte bestaat voornamelijk uit voorschotten IKAP (€ 47 575), voorschotten USZO/ABP (€ 27 484) en voorschotten lonen (€ 12 050). Alle vorderingen worden in 2003 afgerekend.

De vorderingen van het Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen hebben betrekking op onder andere een vordering op het Koninklijk Huis (€ 72 808) en een bedrag aan vooruitbetaalde paspoortleges (€ 61 248).

Ad b. Overige intra-comptabele vorderingen

Deze post heeft grotendeels betrekking op voorschotten aan personeel en te veel betaalde salarissen die begin 2003 zullen worden afgehandeld.

Ad 6. Ontvangsten buiten begrotingsverband (intra-comptabele schulden)

Het bedrag van € 4 611 328 aan ontvangsten buiten begrotingsverband is als volgt opgebouwd:

a	Schulden kasbeheerders Hoge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin:		
	Eerste Kamer	€	7 878
	Tweede Kamer	€	160 098
	Raad van State	€	140 045
	Algemene Rekenkamer	€	934
	Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	€	73 557
	Kabinet van de Gouverneur van Aruba	€	70 602
b	Nog af te dragen loonheffing en sociale premies	€	2 937 302
c	Overige intra-comptabele schulden	€	1 220 912
Totaal		€	4 611 328

Ad a. Schulden kasbeheerders Hoge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin

De intra-comptabele schulden van de Tweede Kamer bestaan voor het grootste gedeelte uit afdracht loonheffing en sociale premies (€ 154 343). De schuld van de Raad van State bestaat uit van rekening-courant houders ontvangen voorschotten griffierecht die maandelijks per incasso worden verrekend.

De schuld van het Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen bestaat voornamelijk uit een vooruit ontvangen bedrag voor onderzoek inzake paspoortverstrekkingen (€ 70 196).

Ad b. Nog af te dragen loonheffing en sociale premies

Het betreft de in de maand december 2002 ingehouden loonheffing en sociale premies die in de maand januari 2003 aan de betreffende instanties zijn doorbetaald.

Ad c. Overige intra-comptabele schulden

Het openstaande saldo betreft met name nog af te dragen premies aan het ABP die in januari 2003 worden betaald.

Ad 8. Extra-comptabele vorderingen

Ad 8a. Tegenrekening extra-comptabele vorderingen

Het totaalbedrag van € 555 072 is als volgt opgebouwd:

Tweede Kamer	€	154 920
Algemene Rekenkamer	€	190 413
Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	€	141 969
Kabinet van de Gouverneur van Aruba	€	67 770
Totaal		€ 555 072

De post van de Tweede Kamer betreft grotendeels een vordering van de Stichting Bedrijfsrestaurant van de Tweede Kamer. De afwikkeling van deze vordering zal in het eerste kwartaal van 2003 plaatsvinden.

De posten van de Algemene Rekenkamer betreffen voornamelijk een vordering op Senter (€ 95 544), een vordering op de Ambassade Jemen (€ 24 109) en een vordering op de Rekenkamer Aruba betreffende een vergunning (€ 40 255).

De post van het Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen betreft een vordering op de eilandgebieden inzake paspoortgelden.

De post van het Kabinet van de Gouverneur van Aruba betreft een vordering op de Directie Financiën Aruba voor de afgifte van reisdocumenten.

Ad 10. Extra-comptabele voorschotten

Ad 10a. Tegenrekening extra-comptabele voorschotten

De saldi van de per 31 december 2002 openstaande voorschotten en van de in 2002 afgerekende voorschotten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Stand openstaande voorschotten per 31 december 2002:

Eerste Kamer	€	511 228
Tweede Kamer	€	41 734 523
Raad van State	€	1 460 775
Algemene Rekenkamer	€	314 788
Nationale ombudsman	€	46 714
Kabinet der Koningin	€	120 767
Totaal		€ 44 188 795

Overzicht afgerekende voorschotten in 2002:

Eerste Kamer	€	30 925
Tweede Kamer	€	15 225 470
Raad van State	€	1 673 784
Algemene Rekenkamer	€	256 927
Nationale ombudsman	€	52 389
Kabinet der Koningin	€	95 428
Totaal		€ 17 334 923

Toelichting stand openstaande voorschotten:

De posten van de Tweede Kamer bestaan voor een bedrag van € 19,0 mln. uit voorschotten die in het kader van de Regeling Fractiekosten in 2002 zijn verstrekt.

Daarnaast zijn in 1999, 2000, 2001 en 2002 voorschotten verstrekt aan de USZO (€ 7,0 mln.) en het ABP (€ 15,4 mln.). Afwikkeling van deze voorschotten kan plaatsvinden nadat een (goedkeurende) accountants-verklaring is ontvangen.

De posten van de Raad van State betreffen voornamelijk in 2002 aan de USZO verstrekte voorschotten (€ 1,0 mln.) en een voorschot betreffende bemiddelingskosten kinderopvang (€ 0,2 mln.). Het USZO deel wordt in januari 2003 afgerekend en de kosten betreffende kinderopvang worden maandelijks verrekend met de salarissen van de deelnemers.

De posten van de Eerste Kamer, Algemene Rekenkamer, Nationale ombudsman en Kabinet der Koningin bestaan voornamelijk uit in 2002 aan de USZO en het ABP verstrekte voorschotten die worden afgewikkeld na ontvangst van een (goedkeurende) accountantsverklaring.

Ad 11. Openstaande garantieverplichtingen

Ad 11a. Tegenrekening openstaande garantieverplichtingen

Het bedrag van € 3 503 818 aan openstaande garanties is als volgt opgebouwd:

Garanties 1 januari 2002	€	3 316 544	
Verleende garanties in 2002	€	293 862	+
	€	3 610 406	
Gemaakte aanspraken op garanties	€	106 588	-/-
Totaal openstaande garanties per 31 december 2002	€	3 503 818	

De garanties vloeien voort uit het gestelde in de regeling «Tegemoetkoming in de kosten van de fracties» en de invoering van het garantie artikel 03.07.

Ad 12. Openstaande verplichtingen

Ad 12a. Tegenrekening openstaande verplichtingen

Het bedrag van € 4 446 028 aan openstaande verplichtingen is als volgt opgebouwd:

Verplichtingen 1 januari 2002	€	4 100 563	
Aangegane verplichtingen in 2002	€	195 731 810	+
	€	199 832 373	
Tot betaling gekomen in 2002	€	194 856 069	
Negatieve bijstellingen verplichtingen uit eerdere begrotingsjaren	€	530 276	
	€	195 386 345	-/-
Totaal openstaande verplichtingen per 31 december 2002	€	4 446 028	

C10. Bijlage 1: Verdiepingsbijlage

1: Wetgeving en controle Eerste Kamer	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	6 033	6 033	63
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	6 033	6 033	63
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	1 865	1 865	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	1 865	1 865	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	890	890	0
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	890	890	0
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	32	63	2
4. Vast te stellen mutatie slotwet	32	63	2
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	8 820	8 851	65

2: Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	23 262	23 262	286
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	23 262	23 262	286
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	5 264	5 264	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	5 264	5 264	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	2 217	2 217	0
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	2 217	2 217	0
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	– 647	– 657	140
4. Vast te stellen mutatie slotwet	– 647	– 657	140
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	30 096	30 086	426

3: Wetgeving en controle Tweede Kamer	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	59 283	59 283	1 566
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	59 283	59 283	1 566
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	4 841	4 841	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	4 841	4 841	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	8 290	8 290	0
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	8 290	8 290	0
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	– 1 601	– 2 690	335
4. Vast te stellen mutatie slotwet	– 1 601	– 2 690	335
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	70 813	69 724	1 901

4: Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	5 265	5 265	23
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	5 265	5 265	23
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	58	58	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	58	58	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	50	50	0
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	50	50	0
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	– 545	– 544	– 22
4. Vast te stellen mutatie slotwet	– 545	– 544	– 22
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	4 828	4 829	1

5: Raad van State	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	45 153	45 153	2 045
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	45 153	45 153	2 045
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	412	412	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	412	412	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	– 3 135	– 3 135	– 500
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	– 3 135	– 3 135	– 500
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	– 3 653	– 3 225	– 184
4. Vast te stellen mutatie slotwet	– 3 653	– 3 225	– 184
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	38 777	39 205	1 361

6: Algemene Rekenkamer	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	23 338	23 338	417
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	23 338	23 338	417
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	198	198	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	198	198	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	1 805	1 805	800
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	1 805	1 805	800
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	– 129	– 433	24
4. Vast te stellen mutatie slotwet	– 129	– 433	24
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	25 212	24 908	1 241

7: De Nationale ombudsman	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	6 973	6 973	39
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	6 973	6 973	39
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	757	757	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	757	757	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	903	903	631
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	903	903	631
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	97	97	– 566
4. Vast te stellen mutatie slotwet	97	97	– 566
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	8 730	8 730	104

8: Kanselarij der Nederlandse Orden	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	2 899	2 899	29
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	2 899	2 899	29
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	29	29	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	29	29	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	71	71	0
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	71	71	0
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	660	7	15
4. Vast te stellen mutatie slotwet	660	7	15
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	3 659	3 006	44

9: Kabinet der Koningin	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	2 041	2 041	0
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	2 041	2 041	0
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	98	98	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	98	98	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	82	82	0
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	82	82	0
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	28	– 1	0
4. Vast te stellen mutatie slotwet	28	– 1	0
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	2 249	2 220	0

10: Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	2 124	2 124	0
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	2 124	2 124	0
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	245	245	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	245	245	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	71	71	0
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	71	71	0
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	– 42	– 42	157
4. Vast te stellen mutatie slotwet	– 42	– 42	157
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	2 398	2 398	157

11: Kabinet van de Gouverneur van Aruba	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	1 014	1 014	0
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	1 014	1 014	0
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	153	153	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	153	153	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	– 4	– 4	0
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	– 4	– 4	0
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	– 258	– 258	71
4. Vast te stellen mutatie slotwet	– 258	– 258	71
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	905	905	71

12: Nominaal en onvoorzien	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	1 006	– 1 006	12
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	– 1 006	– 1 006	12
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	6 464	6 464	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	6 464	6 464	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	– 6 471	– 6 471	0
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	– 6 471	– 6 471	0
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	1 013	1 013	– 12
4. Vast te stellen mutatie slotwet	1 013	1 013	– 12
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	0	0	0

Totaal	Verplichting	Kasuitgaven	Kasontvangten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. 2001–2002, 28 000 II, nr. 1 en 2)	176 379	176 379	4 480
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 8)	176 379	176 379	4 480
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i>			
Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2001–2002, 28 296 II, nr. 1 en 2)	20 384	20 384	0
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 297)	20 384	20 384	0
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i>			
Ontwerp-suppletore begroting (kmst. 2002–2003, 28 697, nr. 1 en 2)	4 769	4 769	931
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, 126)	4 769	4 769	931
<i>Mutaties slotwet</i>			
Ontwerp-slotwet	– 5 045	– 6 670	– 40
4. Vast te stellen mutatie slotwet	– 5 045	– 6 670	– 40
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	196 487	194 862	5 371

C11. Aanbevelingen Algemene Rekenkamer

In het Algemene Rekenkamer rapport bij de financiële verantwoording 2001 is een Audit Action List opgenomen, deze lijst heeft betrekking op de bedrijfsvoering. De Audit Action List bevat aandachtspunten die de Algemene Rekenkamer (AR) de komende tijd nadrukkelijk in haar onderzoek zal betrekken.

Een aantal bevindingen/onvolkomenheden en aandachtspunten zijn geconstateerd.

De bevindingen van de AR zijn gebaseerd op grotendeels feitelijke informatie. De AR vraagt hierbij de onderzochte Colleges met name aandacht voor a) de begroting (aanpak en vervolg VBTB) en b) planning en control.

De Hoge Colleges van Staat en kabinetten zijn op grond artikel 16 lid 2 van de Comptabiliteitswet en de op basis daarvan gemaakte beheersafspraken (zie kamerstukken 22 348, nrs. 1–5) zelf verantwoordelijk voor het financieel beheer.

Gelet op de eigen positie en verantwoordelijkheid van de Hoge Colleges van Staat zal de minister BZK de desbetreffende Colleges schriftelijk aandacht vragen voor het financieel beheer in algemene zin en de voortgang van de door henzelf aangegeven verbetervoornemens in het bijzonder.

Gezien de adviserende en coördinerende rol van BZK richting de Hoge Colleges van Staat en het Kabinet der Koningin – en conform de afspraak die in het HoCoSta-overleg is gemaakt – organiseerde het ministerie een VBTB-bijeenkomst voor de Hoge Colleges van Staat en het Kabinet der Koningin. De VBTB bijeenkomst heeft 23 april 2002 plaatsgevonden, deze bijeenkomst was bedoeld om nadere informatie te geven over de verdere ontwikkeling en implementatie van het VBTB-traject en om in te gaan op de VBTB-aspecten.